

selve lovene om pressefriheden blev i realiteten indført ovenfra uden demokratisk debat, uden oppositionspartiernes deltagelse og endnu mindre befolkningens.

Ghania Mouffok har været journalist siden 1985, først i den statsstyrede og senere i den private presse. Hun er i eksil i dag og er således selv part i og offer for det algierske drama. Desto mere beundringsværdigt er hendes sobre fremstilling et samtidsdokument af høj kvalitet, der bidrager til en forståelse af magtmekanismerne i det algierske samfund og modsætningerne i „det offentlige rum“. Bogen indledes med en liste over de mere end 50 journalister, der er blevet myrdet i Algeriet.

*Marc Schade-Poulsen
Antropolog, ph.d.*

*Det Danske Center for Menneskerettigheder
København*

ANDREA B. RUGH: Within the Circle. Parents and Children in an Arab Village. New York: Columbia University Press 1997. 263 sider. ISBN 0-231-10679-3 (pbk), pris \$19.

Andrea B. Rugh's bog om et otte måneders ophold i en mindre syrisk landsby er en indtægnende beskrivelse af hverdagslivet, som det former sig for den familie, som hun lejer et værelse hos. Hun præsenterer et meget kærligt og intimt portræt af familien og familiens relationer i landsbyen.

Rugh tager bevidst udgangspunkt i sin egen undren og overraskelse. Indledningsvis gør hun rede for interessen i familielivet og børneopdragelsen sammenlignet med den amerikanske, som hun kender. Alligevel kommer disse refleksioner kun ind, hvor de uddyber og former hendes iagttagelser. Det er familien og dennes praksis, der får lov at stå i centrum. Rugh har ikke alene sammenligningsgrundlag fra USA, men også fra Kairo og Saudi-Arabien, hvor hun har opholdt sig i længere tid. Sammenligningen med andre arabiske lande viser samtidig, hvor indbyrdes forskellige de arabiske lande er, også i forhold til familieforhold og børneopdragelse.

Landsbyen ligger ca. en times kørsel fra Damaskus, og de fleste indbyggere er kristne. Rugh's iagttagelser tager afsæt i familiens relationer. Det er især relationerne inden for den nære kreds, som har hendes interesse. Ud over

værtsfamilien består denne af nabofamilien, hvor mødrene i de to familier er søstre og gift med to brødre. De to familier deler hverdag på et både praktisk og følelsesmæssigt niveau, dog med hver deres klart adskilte husholdning. Hvad der overrasker Rugh er, at landsbyen ikke er den tæt forbundne enhed, som hun havde forestillet sig. Familiens relationer i landsbyen er af en formel social karakter eller af forretningsmæssig karakter, men spiller ikke en integreret praktisk betydning for familiens daglige liv.

At Rugh i så høj grad lader familien stå i centrum og giver en så detaljeret beskrivelse bidrager til, at portrættet kan bruges til at nuancere det forenkledte og abstrakte billede af familierelationer, som vi efter min mening ofte præsenteres for i den antropologiske teori. Rugh fastholder via sin sammenligning med amerikanske opdragelsesprincipper den udbredte skelnen mellem et kollektivistisk og individualistisk livssyn. Men gennem de mange eksempler og beskrivelser konkretiseres det kollektivistiske livssyn i landsbyen og får nuancer. Sammenligningen giver mulighed for at forholde sig kritisk til forholdet mellem den konkrete praksis og abstrakte begreber som individualisme og kollektivism.

En anden styrke ved bogen er beskrivelsen af, hvordan landsbyen langt fra er den isolerede og selvopretholdende mindre enhed, som ellers har været så populær i etnografiske studier. Trods det at familierne i landsbyen tilsyneladende i høj grad organiserer deres daglige liv inden for en intim kreds, har verden udenfor central betydning. En af de store indkomstmuligheder i landsbyen er vognmandsvirksomhed. Det betyder, at Libanon, Saudi-Arabien, Jordan og Kuwait er lande, som er centrale for familiernes indkomstmuligheder. Den politiske udvikling i disse lande og landene imellem får dermed afgørende betydning for muligheden for indtjening. En anden indtjeningsmulighed er ægproduktion. Familien, som Rugh bor til leje hos, har således en kyllingefarm, hvorfra de sælger æg. Det betyder, at familien er afhængig af adgang til det rigtige foder og fodertilskud samt afhængig af udviklingen inden for ægproduktion i Syrien.

Ud over denne økonomiske og erhvervsbaserede kontakt til verden uden for landsbyen har bevægelsen af folk til og fra landsbyen betydning. En del middelklassefolk fra Damaskus har købt grunde og bygget ferieboliger i landsbyen på grund af stilheden, natu-

ren og landlivet. De bringer dermed andre adfærdsmønstre og normer til landsbyen. På samme måde er folk fra landsbyen gennem årene emigreret til USA. Dermed strækker landsbyens udsyn sig også over Atlanten. Endelig er hovedstaden af central betydning for moderens tøjindkøb til familien, faderens indkøb af kyllingefoder og i forhold til alvorligere sygdomsbehandling.

Bogen efterlader alt i alt et spændende indblik i en syrisk families daglige tilværelse. En væsentlig indvending mod Rughs beskrivelse er dog fremstillingen af landsby- og familielivet som næsten idyllisk og konfliktfrit. Er der konflikter, ordnes de tilsyneladende i mindelighed, og status quo genoprettes. Denne forførende idyllisering hænger sammen med Rughs forsøg på at finde en indre sammenhæng og logik i fællesskabets organisering, hvorimod modsigelser, dilemmaer og paradokser ikke har hendes interesse. Den manglende interesse i interne modsigelser afspejler ganske sikkert hendes ønske om at bruge dette familieportræt til at perspektivere den amerikanske kultur og vestlige familiemønstre.

Lise P. Galal
Center for Minoritetsstudier
Københavns Universitet

ANDREW SHRYOCK: Nationalism and the Genealogical Imagination. Oral History and Textual Authority in Tribal Jordan. Berkeley: University of California Press 1997. 359 sider. ISBN 0-520-20100-0, pris uoplyst.

I de senere år er der udkommet en række antropologiske værker, der berører spørgsmålet national identitet og historieskrivning i Jordan (Linda L. Layne *Home and Homelands. The Dialogics of Tribal and National Identities in Jordan* (se anmeldelse i dette nummer af *Tidskriftet Antropologi*) er et andet eksempel. Her beskrives forsøgene på at skabe en national identitet med udgangspunkt i det „tribale“). Andrew Shryocks bog skriver sig ind i denne tradition, men rejser samtidig en lang række grundlæggende spørgsmål vedrørende relationerne mellem forskellige historietraditioner og muligheden for at skrive historie på grundlag af en mundtlig, tribal fortælletradition.

Under sit forsøg på at indsamle materiale om de ledende huse i to stammegrupper i Jor-

dan erfarer Shryock, at det faktuelle indhold i de historier, han optager, stort set er enslydende, mens fremstillingen ændrer sig. Denne forskellighed afspejler uligheder og antagonismer i det tribale samfund: Historiefortællingen følger i store træk den oppositionelle logik, der kendetegner det segmentære stammesamfund. Der findes ikke *én* historie, der findes ingen „neutral stemme“, der fortæller stammehistorie, og historier fortælles aldrig i tredje person. Dette er ikke ensbetydende med, at alle historier er lige gode eller lige rigtige; „korrekte“ historier findes kun hos enkelte ældre mænd, dem, der bærer traditionen. Dette betyder heller ikke, at stammehistorie, som det er tradition blandt de mange mellemøstenantropologer, der er inspireret af Evans-Pritchards værk, skal afskrives som historie, fordi den alene er refleksioner over eller en legitimering af de relationer, der eksisterer mellem de tribale sektioner i dag. Indholdsmæssigt bekræftes den mundtlige tradition, ofte ned til den mindste detalje, af de beskrivelser, der findes i rejselitteratur eller i rapporter udfærdiget af engelske administratorer fra det sidst århundrede. For Shryock er dette centralt: Den mundtlige tradition skal tages alvorlig som historie, men en historie, hvor synkrone og diakrone forløb falder sammen, og hvor fortiden ikke kan adskilles fra nuet.

Derved adskiller den sig fra den vesterlandske eller rettere akademiske historietradition, der – indtil i de seneste år – har insistet på at adskille de to forløb.

I tilfældet den tribale historie vil en adskillelse altid medføre et tab i indsigt; derfor forsøger Shryock at præsentere historien på en ny måde. I stedet for at harmonisere de mange, modsætningsfyldte historier under et, præsenterer han i afsnittet „Documentation and the War of Words“ de forskellige historier over for hinanden, som han har registreret dem på bånd. Et forsøg på at præsentere historie i en ny form – der lykkes! På den anden side er det ikke en form, der ville blive accepteret lokalt, idet ingen ville acceptere at lade alle komme til orde og slet ikke på samme tid!

Fra den mundtlige tradition bevæger Shryock sig over til at undersøge nogle af de lokale tekster, der beskriver Jordans og specielt stammernes historie. Hovedvægten ligger på de utallige værker, der er udgivet af den jordanske intellektuelle og politiker Ahmad Uweidi al-Abadi. Det viser sig, at den historie, al-Abadi skriver, er lige så partisk og lokal